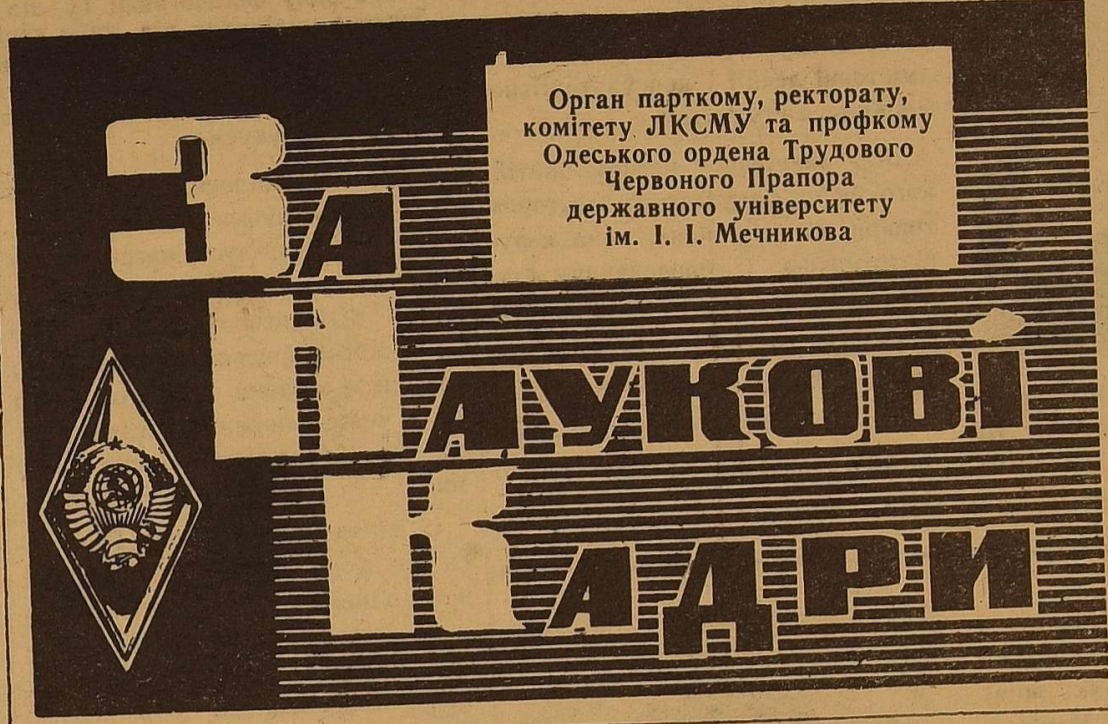

ЗІ СВЯТОМ ВАС, ДОРОГІ ЖІНКИ

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому Одеського ордену Трудового Червоного Прапора державного університету ім. І. І. Мечникова

РІК ВИДАННЯ XXXVII

№ 7 (1027)

8 БЕРЕЗНЯ

1971 р.

Ціна 2 коп.

8 БЕРЕЗНЯ

МІЖНАРОДНЕ СВЯТО

ЗГІДНО ВИМОГ ЖИТТЯ

Відбулись відкриті партійні збори геолого-географічного факультету, на яких обговорювався проект Директив XXIV з'їзду по п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1971—1975 роки і завдання парт-організації.

Доповідач, член партбюро, доцент **Д. І. Богуненко**, виклавши основні положення проекту Директив, докладно зупинився на завданнях колективу геолого-географічного факультету, що виходять з цього важливого, науково обгрунтованого партійного документа.

В обговоренні проекту Директив взяли участь парторг кафедри геології **Л. І. Пазюк**, завідуючі кафедрами, тт. **Г. О. Міщенко**, **І. М. Гоголев**, **І. Я. Яцко**, старший викладач **М. О. Мазур**, про-

фесор **Л. Б. Розовський**, секретар парткому т. **Калуст'ян Л. Х.**, **К. Є. Повітчана**, декан факультету тов. **Зелінський І. П.**

Учасники зборів одноставно схвалили всі розділи проекту Директив по новому п'ятирічному плану, виконання яких приведе до нових перемог радянського народу в створенні матеріально-технічної бази комунізму.

В резолюції, прийнятій на зборах, говориться, що основним завданням колективу факультету по виконанню Директив є подальше підвищення рівня всієї учбово-методичної і виховної роботи серед студентів.

Партійні збори ухвалили організувати в академправах, а також всім професорсько-викладацьким складом і співробітниками

8 Березня — міжнародне свято жінок всього світу. В цей день мільйони трудівниць підводять підсумки боротьби за рівноправність, мир, соціальний прогрес, національну незалежність, за щастя і майбутнє дітей. І в перших лавах цієї боротьби по праву йдуть радянські жінки і їх сестри з соціалістичних країн.

Славні дочки нашої країни активно беруть участь в будівництві нового життя. І на всіх етапах соціалістичного будівництва вони йдуть поруч з чоловіками, розділяючи з ними всі труднощі і невдачі, радощі і перемоги.

Зараз радянські трудівниці віддають всі свої сили і знання справі подальшого зміцнення могутності соціалістичної Батьківщини. В цьому році святкування Міжнародного жіночого дня в нашій країні відбувається напередод-

ні XXIV з'їзду КПРС. Разом з усім народом славні дочки Країни Рад готуються гідно зустріти цю знаменну дату.

Комуністична партія і Радянський уряд, додержуючись ленінських вказівок, виявляють невтомну турботу про жінок, вживають заходів до того, щоб усунути залишки нерівного становища жінок у побуті, створити соціально-побутові умови для сполучання щасливого материнства з все більш активною участю їх у громадській праці і громадській діяльності.

Великі можливості відкриті перед жінками і в братерських соціалістичних країнах. Визволені від вікової нерівності й гноблення, вони є активними учасниками соціалістичного будівництва. Але існує

ще немало країн, де закони про рівноправність жінок залишаються тільки на папері. Тому боротьба за рівноправність виявляється однією з першорядних завдань сучасності.

Жінки Радянського Союзу та інших соціалістичних країн підтримують цю справедливу боротьбу своїх сестер. Разом з жінками усіх континентів вони рішуче засуджують і ганблять американську агресію у В'єтнамі, варварські дії ізраїльської воєнщини проти мирного населення арабських країн. Вони прагнуть допомогти невинним жертвам агресії. Жінки світу вважають своєю кровною справою боротьбу за збереження і зміцнення миру, за зміцнення дружби між народами. Їм належить величезна роль в спільній боротьбі за ясні ідеали людства.

ЙДЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЕКТУ ДИРЕКТИВ XXIV З'ЇЗДУ КПРС ПО П'ЯТИРІЧНОМУ ПЛАНУ РОЗВИТКУ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА СРСР НА 1971—1975 РОКИ

ОДНОСТАЙНЕ СХВАЛЕННЯ

систематичне й глибоке вивчення проекту Директив XXIV з'їзду КПРС, а також роз'яснювати Директиви серед населення міста і області. Завідуючі кафедрами розповіли про внесення змін в учбові плани і програми. Вони показали, які великі можливості дає проект Директив для розширення наукових досліджень з морської тематики, з розробки методів пошуків нафти та газу, а також розсіпних родовищ мінералів і будівельних матеріалів в шельфовій зоні.

Вчені факультету візьмуть також активну участь у складанні Генеральної схеми захисту берегів Чорного моря і розробці проектів зміцнення берегу на окремих ділянках.

Всі кафедри факультету взяли відповідні зобов'язання на нове п'ятиріччя.

Ю. АМБРОЗ, доцент, секретар партбюро.

Присутні на відкритих партійних зборах, що відбулися на фізичному факультеті, обговорили проект Директив ЦК КПРС по п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1971—1975 рр. На зборах звернуто увагу на рядки з Директив: «Забезпечити в новому п'ятиріччі: розвиток досліджень з ядерної фізики, фізики твердого тіла і напівпровідників, квантової електроніки, фізики низьких температур з метою створення нових матеріалів і ефективних методів їх обробки; дальше удосконалення методів перетворення енергії, промислове освоєння реакторів на швидких нейтронах, розв'язання проблем термоядерного синтезу, використання ядерних і радіаційних процесів в науці та практиці, дальшого прогресу електроніки, радіотехніки і обчислювальної техніки».

На відкритих партійних зборах, що відбулися, вчені, співробітники, студенти факультету з великим натхненням обговорювали проект Директив XXIV з'їзду партії по

п'ятирічному плану розвитку народного господарства на 1971—1975 роки.

З доповіддю виступив доцент кафедри політекономії **М. Я. Фіногін**.

Професор **В. О. Преснов** в своїй доповіді торкнувся питання про створення факультету електроніки і енергетики, а також інших важливих питань. Присутні гаряче підтримали виступаючого.

В обговоренні також взяли участь кандидат фізико-математичних наук **М. Я. Петренко**, секретар партійної організації факультету, доцент **М. М. Чесноков**, доценти **Я. М. Штернштейн**, **В. К. Баженов** та інші.

Комуністи, комсомольці та безпартійні фізичного факультету одноставно схвалили цей величний документ нашої партії.

З. СТАРКОВА, аспірантка кафедри історії КПРС.

СПРАВА, ЯКІЙ ВОНА СЛУЖИТЬ

— Напишіть нам, Андрію Володимировичу, статтю про жінок філологічного факультету. (Ви ж — старий журналіст! — з таким проханням звернулись ми до професора А. Недзвідського.

— З великою охотою. Тільки не про всіх жінок факультету, а про одну філологиню! Ту, що якраз між двома святами Восьмого березня закінчила під моїм керівництвом і захистила кандидатську дисертацію. Це — мій відзив про її працю, як керівника дисертантики. Такий жанр, який не йде, як правило, до друку, а лишається тільки серед документації захисту. Буду радий, якщо надрукуєте. І ми друкуємо...

Мені доводилось і доводиться керувати багатьма дисертантами, але рідко коли зустрічаєшся з такою глибокою переконаністю, як у В. О. Фабіанської, що письменник, якому привчається робота, єдиний можливий з усіх, про кого вона може і повинна писати, а тема, що обрана нею — саме її тема.

І, справді, Володимир Галактіонович Короленко — одна з самих привабливих фігур в багатій російській класичній літературі, великий гуманіст, який завжди захищав несправедливо ображеного, втручався в життя в ім'я перемоги, правди та справедливості. Для нас, українців, він — одне з яскравих уособлень дружби і взаємозбагачення братерських літератур — української та російської.

Саме в силу цього тісного, органічного зв'язку письменника з народом і виявляє великий інтерес вивчення характерів людей з народу в творчості Короленка — вивчення, що проводилось в зв'язку з проблемою еволюції письменника — так, як це задумано й здійснено В. О. Фабіанською.

Ідейно-художня еволюція Короленка і приводить його, нарешті, «до характеру-синтезу» (так називається третя глава дисертації). Цей «характер-синтез» В. О. Фабіанська бачить перш за все в такому творі, як повість «Без язика». Цю повість дисертантка вважає останнім словом про «людину в народі», що було виголошено в російській літературі з позицій реалізму XIX сторіччя. Повістю «Без язика» (закінченою в 1902 р.) вона і завершує розгляд творів Короленка, залишаючись, таким чином, в межах його творчості 70—90-х років XIX сторіччя, досить багатого і характерного. В «майбутнє» письменника вона «зазирає» у висновку своєї роботи.

В. О. Фабіанська створила цікаве і самостійне дослідження, в якому вдало використала, критично усвідомивши, праці своїх попередників, що писали про Короленка, про народний характер в творах російських письменників. В. О. Фабіанська внесла багато свого, висловила багато самостійних, до того ж зрілих суджень і з приводу окремих образів, і

про творчість письменника взагалі. Вона працювала в Полтавському літературно-меморіальному музеї В. Г. Короленка, в рукописному відділі Державної бібліотеки СРСР ім. В. І. Леніна над рукописними матеріалами і багато з них ввела вперше.

Над своєю темою В. О. Фабіанська працювала не тільки з великою любов'ю, але — що дуже важливо — з великою вимогливістю до себе, з надмірною часом самокритичністю. Всі розділи дисертації вона читала на заняттях наукового дисертантського семінару педагогів-філологів в Одеському Будинку вчених, а деякі — двічі. Прочитавши розділ і одержавши, поряд з окремими зауваженнями і порадами загальне схвалення дослідження, дисертантка так чи інакше виявлялась часом сама більш незадоволеною працею, що зробила, сідала знову за цей же розділ, докорінно його змінювала і приходила знову на семінар читати розділ — власне зовсім новий його варіант.

Так у тяжкій багаторічній праці народилась дисертація про характері людей з народу в творчості В. Г. Короленка, що була представлена до захисту...

Свіжа, оригінальна робота Віри Олександрівни Фабіанської заслуговує на надання їй ученого ступеня кандидата філологічних наук.

А. В. НЕДЗВІДСЬКИЙ,
науковий керівник, професор.

Ось уже п'ять років працює на кафедрі політекономії доцент Ніна Іванівна Шутова, член КПРС з 1956 року. Закінчила наш універ-

ситет, у 1965 році захистила дисертацію і зараз викладає політекономію на механіко-математичному факультеті. Ніна Іванівна завжди в гущі вируючого життя.

Доброчливість, щедра віддача своїх знань і готовність допомогти колегам і студентам принесли їй загальну повагу і любов. Її змістовні лекції і консультації подобаються студентам.

Ніна Іванівна є членом партійного бюро факультету, лектором товариства «Знання», вона керує підготовкою і проведенням студентських наукових конференцій, допомагає готувати студентам доповіді. Наше сердечне поздоровлення Вам, Ніно Іванівно, з днем Восьмого березня і перші весняні квіти.

Ось-ось роз'їдуться біологи з університетської домівки і назавжди збережуть у серцях широкую дружбу років навчання. Найбільше в пам'яті залишаться хороші друзі, що живуть поруч тебе, які в кожну хвилину готові надати тобі допомогу, підтримати тебе. Такими по-праву пишається університет.

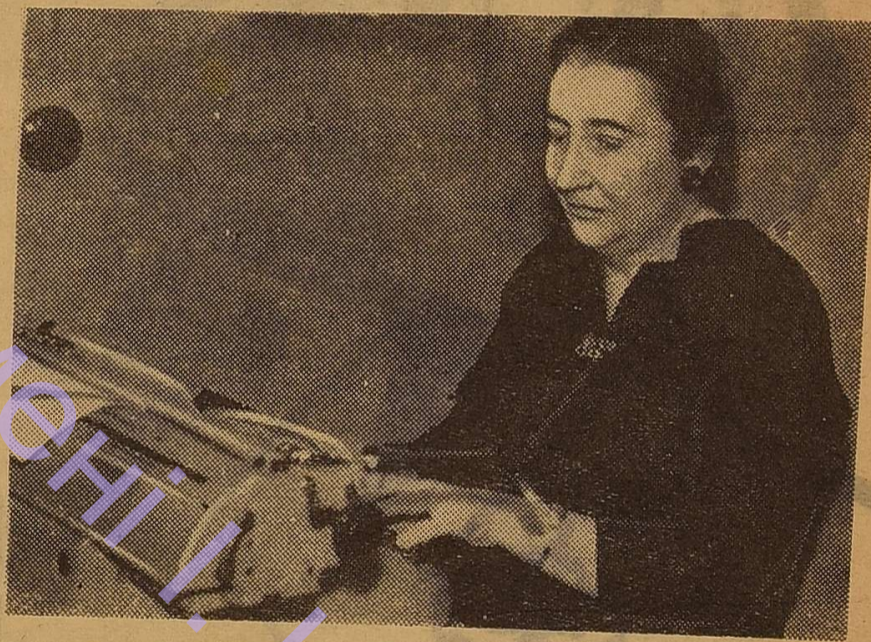
Це Юлія Бекреєва — студентка п'ятого курсу біологічного факультету, відмінниця, член профбюро курсу, чудовий товариш і любляча мати. Вітаємо з 8 Березня і бажаємо їй якнайкращих успіхів в майбутній роботі.

Дівчину з блакитними очима і вольовим обличчям знають всі на юридичному факультеті. Це Надія Кравченко — студентка четвертого курсу. Протягом чотирьох років вона вчиться тільки на «відмінно». Надія — краща активістка курсу, своєчасно і з честю виконує громадські доручення. Старанна, сумлінно ставиться до навчання, хороший товариш, організатор студентського колективу. Товариші поважають її. Надія одержує іменну стипендію, стипендію Карла Маркса. Бажаємо їй у цей весняний день ще більших успіхів у навчанні і особистого щастя.

Чимало в університеті є людей, які віддали багато років роботи в нашому вузі. Їх ми називаємо ветеранами праці.

Однією з них є працівниця машинописного бюро Тетяна Федорівна Роффе. Оскільки до цієї установи заходить майже кожен, то її знають її майже всі. Знають як чесну, старанну, сумлінну в роботі. Коли не зайдеш до машбюро, Тетяна Федорівна — за роботою. І все ж знаходить час, щоб прислухатись до прохання, допомогти, чим зможе. За це їй вдячні, а в цей радісний весняний день — 8 Березня — бажають багато сонячних днів, щасливих і радісних.

ДРУГ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ

Українська поезія початку XX сторіччя щодо ідейної глибини і мистецької досконалості піднялась на вищий ступінь. В літературу прийшло багато талановитих майстрів художнього слова, а очолювала їх молодша соратниця й послідовниця І. Франка, визначна поетеса того часу — Леся Українка. Її голос звучав надзвичайно сильно, і до нього прислухались всі, за нею йшли навіть визначні її сучасники, не кажучи про дрібних поетів. До цієї групи належав і початкуючий в той час, а пізніше відомий радянський письменник Пилип Йосипович Капельгородський.

За радянського часу П. Капельгородський написав багато художніх творів. Особливо визначні з них повість «Непорозуміння», в якій було створено «блискучий сатиричний портрет «українофіла» і «народолюбця», як відзначалось в академічному виданні «Історії зарубіжної літератури», а також роман-хроніка «Шурган», що став етапним твором у розвиткові ук-

раїнської історико-революційної прози.

Якщо ж звернутись до ранньої поезії П. Капельгородського, що друкувалась у різних газетах та журналах 1905—1907 рр., а потім вийшла окремою збіркою під назвою «Відгуки життя», можна легко помітити значний вплив на юнацькі твори поета визначних митців зарубіжної та вітчизняної літератури. Добру частину поезій становлять переклади та переспіви з Беранже, Надсона, Гуда, Лермонтова, Горького.

Могутній вплив на формування ідеалу, взагалі світогляду письменника, мала творчість Т. Шевченка, І. Франка і особливо Лесі Українки.

Відгуки поезії Лесі Українки в юнацькому збірнику П. Капельгородського безсумнівні.

Молодий поет запозичує у геніальної поетеси образи, мотиви, по своєму інтерпретує різні вислови, думки.

А Леся Українка в ту добу — добу переджовтневу, за висловом

академіка Білецького, «була справжнім провозвісником вже близького соціального перевороту», вона своєю творчістю проклала шлях до літератури переможного соціалістичного суспільства».

П. Капельгородський прислухався до визначних людей того часу, він вчитувався в твори Лесі Українки. І з цього погляду показовим може бути вплив багаторої, оптимістичної поезії Л. Українки «Contra spem spero».

Так гетьте ж думи безсилі,

кволі, —

Жаданням бурі душа палає!

Ми прагнем щастя, ми прагнем волі, —

Пітьма загине! Уже світає.

Так П. Капельгородський під впливом Л. Українки висловлює віру в перемогу народних мас у своєму вірші «Лежу недужий».

А в поезії «Сум» молодий поет по-своєму інтерпретує поезію Лесі Українки «Досвітні огні», зокрема образ «владарки-ночі»:

Владарко-нічко! Ти сон послаєш,

Біль на душі ти умієш загоїти,

Та наді мною ти влади не маєш,

Горя не можеш мого заспокоїти.

Хочеш? Іди! На обох нас

постачить

Горя того — мого суму

безмірного.

Всі вже послули: ніхто не

побачить,

Чи переможеш мене непокірного.

Таким чином, навіть з цих прикладів стає зрозумілим, що бойові, протестантські настрої в поезії Лесі Українки мали могутній вплив на молодого Капельгородського.

Відбиваючи загальне революційне піднесення в країні, молодий письменник написав ряд цікавих поезій, що відзначились справжнім громадським пафосом і закликали до боротьби. Виступив він також з кількома нарисами про побут та звичаї кубанців. То було вивчення письменником життя на рівні науково-публіцистичних студій.

Оскільки нариси та рецензії про його поезію були надруковані в авторитетних тодішніх органах, то прилучення до плеяди но-

вих поетів П. Капельгородського

стало фактом. На молодого письменника звернула увагу Леся Українка. Поетеса в той час дбала

про зміцнення журналу «Рідний край» новими співробітниками, які

б надали цьому органі лівшого

спрямування. У цьому зв'язку

згадка про П. Капельгородського

у листі Лесі Українки до О. Пчілки

набуває особливого змісту.

«Щодо постійних співробітників, —

писала Леся Українка, — то чи не

попробувала б ти списатися з

Капельгородським (адреса є на

«Просвіті») — з нього виробляється

нічого собі публіцист і, може б,

він навіть міг в Київ переїхати,

якби мав там постійну роботу,

щось він навіть натякав про се в

листах до земляків».

І хоч доля письменника складалась

по-іншому — він довгий час жив за

межами України, — але не втратив

зв'язків з українським літературним

процесом, гартувався в могутній

поезії Лесі Українки та інших революційно-демократичних

письменників, впевнено займав місце в

лавах активних творців радянської літератури.

М. ДОБРОГОРСЬКИЙ,

старший викладач.

НОВІ ТЕХНІЧНІ ЗАСОБИ — В КАБІНЕТИ

В історії розвитку освіти наша радянська школа зараз переживає новий етап — поступовий перехід до загальнообов'язкового десятирічного навчання за новими програмами. Перехід на нові програми, в яких відбиті найновіші досягнення радянської науки, цілком зрозуміло, вимагає і нових методів та прийомів навчання. Зокрема, на сторінках нашої педагогічної преси останнім часом дуже багато уваги приділяється використанню в процесі навчання технічних засобів — кіно, радіо, телебачення, програмового навчання та різних засобів унаочнення.

На сторінках преси ми з інтересом читаємо, як уже в окремих середніх школах не тільки з природознавчих та фізико-математичних наук, а й з гуманітарних, зокрема, з мовознавчих та літературознавчих, організовуються кабінети, лабораторії, обладнані найновішими навчальними апаратами, приладами та засобами унаочнення. Такі школи є вже і в нашому місті. Це — школи № 9, № 90, № 110, № 121.

У деяких з цих шкіл студенти філологічного факультету відбувають педагогічну практику. Однак, на своїх практичних уроках з мови чи літератури активно використовувати нові технічні засоби навчання вони і не можуть, і не вміють. І не можуть, і не вміють

тому, що ми їх у стінах університету і навчити не можемо.

На філологічному факультеті є три кабінети з мови і три з літератури. У цих кабінетах навіть звичайного традиційного давно випробуваного унаочнення — таблиць, схем, плакатів, малюнків — або зовсім нема, або їх дуже мало, до того ж деякі з них дуже застаріли, а деякі мають такий вигляд, що їх просто незручно приносити в аудиторію студентам, а тим паче — учням у школу. А з нових технічних засобів у кабінетах у кращому разі є тільки магнітофони.

Філологічний факультет готує для середньої школи учителів з мови та літератури, які будуть працювати за новими програмами і впроваджувати нові методи, прийоми навчання мови, літератури. А ми їх до цього так, як слід не готуємо і не можемо готувати. Чому? А ось чому. Досить тривалий час коштів, асигнованих Міністерством вищої освіти на учбове обладнання, розподілялись так, що кафедри філологічного факультету одержували буквально копійки. Автор цих рядків перерішив, скільки грошей одержала кожна кафедра на учбове обладнання в 1970 році. Ось ці дані: кафедра теорії і методики літератури не одержала ні копійки; кафедра української літератури не

одержала ні копійки; кафедра російської літератури придбала за 12 крб. два естампи; кафедра української мови придбала за 220 крб. магнітофон; кафедра російської мови придбала за 220 крб. магнітофон; кафедра слов'янського і загального мовознавства придбала чотири магнітофони на суму 1360 крб.

Наведені цифри свідчать про те, що в нас існувала цілком очевидна недооцінка ролі кабінетів кафедри філологічного факультету в справі методичної підготовки учителів мови і літератури. І ця недооцінка не може лишатись ні поза увагою ректорату, ні поза увагою університетської громадськості.

У недавно опублікованому «Проекті Директив XXIV з'їзду КПРС по п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1971—1975 роки» сказано, що одним із важливіших наших завдань є — «Зміцнити навчально-матеріальну базу шкіл, особливо в сільській місцевості, вищих і середніх учбових закладів і оснастити їх сучасним устаткуванням і технічними засобами навчання». І здійснити це — наш прямий обов'язок.

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент, член бюро групи
народного контролю.

— Ким би не працював випускник нашого університету: філологом, чи математиком, геофізиком чи біологом, істориком чи геологом він повинен перш за все бути громадянином, патріотом, людиною ідеологічно й політично загартованою, здатною правильно орієнтуватися в принципово-важливих проблемах, правильно розуміти життя сьогодні, реально заглядати в завтрашній день людства, а це приходить в результаті творчого вивчення марксизму-ленінізму і його складової частини — історії партії, — так сказав А. П. Іванов, відкриваючи перше засідання клубу істориків партії «Іскра».

«Іскра» народилася в чудові дні, коли весь радянський народ готує гідну зустріч великому форуму комуністів Країни Рад, рапортуючи про трудові перемоги і активно, по-господарськи обговорюючи проект Директив XXIV з'їзду КПРС по п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР на 1971—1975 роки.

Гостями на першому засіданні клубу були журналісти міста, продовжувачі ленінських іскрівських традицій друку, які першими несуть слово партії народу, першими повідомляють про трудові й героїчні подвиги, справи й нові досягнення радянських людей.

Вів вечір член Спілки журналістів СРСР, доцент Я. М. Штернштейн.

З великим інтересом слухали присутні старого журналіста, учасника Великої Вітчизняної війни І. Безкровного, одного з редакторів партизанських газет, який поділився своїми спогадами про роботу в партизанському загоні Д. Медведєва, про зустріч з легендарним радянським розвідником Героем Радянського Союзу М. Кузнецовим.

Військовому кореспонденту газети «Защитник Родины» майору П. Єфімову першому і єдиному з одеських журналістів пощастило побувати в містечку космонавтів. Деякі дні провів наш земляк серед підкорювачів всесвіту, зустрічався з ними в звичайній робочій обстановці, написав цікаві репортажі для своєї газети. Про зустріч з космонавтами, про їх важку та незвичайну роботу й розповідав журналіст.

Славним одеситам, які в роки Великої Вітчизняної війни захищали стіни не тільки рідного міста, а й боролися на всіх фронтах багаторазової радянської землі, одеським журналістам, які не повернулися в свої редакції з поля бою, присвятили свої виступи ветерани фронтової преси, журналіст Борис Галинський і письменник Артем Аджемамудов.

Про замітки сьогоднішнього дня, про нові пошуки і знахідки, про боротьбу преси з бюрократизмом й іншим злом в нашому суспільстві, про пропаганду величчя планів партії на сторінках газет розповіли завідувачі відділами газет «Комсомольська іскра» і «Чорноморська комуна» Євген Голубовський і Микола Андрієвський.

Присутні сердечно дякували робітників преси за цікаві розповіді, за те, що вони відкрили доріжки всім сторінкам героїчної історії, безпосередніми учасниками і літописцями якої вони були, за те, що вони продовжують писати історію сучасності, за те, що сміливо втручаються в завтрашній день і з великим умінням перекидають міст з минулого в майбутнє.

Журналісти з Грузії і Донецька, що були на засіданні клубу, залишили схвальні відгуки-листи і побажання, щоб «Іскра», спалахнувши лютьним вечором 1971 року в університетській Ленінській аудиторії, скликала б усіх на свій вогник.

До кінця учбового року ентузіасти по вивченню і популяризації історії партії «іскровці» зустрінуться з учасниками героїчного підпілля Одещини, з будівниками великих енергобудівель країни, виконавцями безсмертного плану ГОЕРЛО, з вченими, артистами, з музикантами, здійснять екскурсію в новий порт Іллічівськ, збудований за останнє десятиріччя.

«КПП» допоможе студентам отримати ґрунтовніші знання, які вони одержали на академічних лекціях, осмислити сучасний хід розвитку комуністичного робітничого й прогресивного молодіжного руху, стати на шлях науково-дослідної роботи, глибше усвідомити роль ленінської партії в її багатогранній діяльності в побудові комунізму, навчитися творчо і переконливо із знанням справи популяризувати і пропагандувати її великі ідеї серед своїх майбутніх вихованців і колег.

Ст. ЗОІНА,
С. ШПИТАЛЬНИК.

Щиро вдячний ректорату, партійному комітету, профкому університету, колективі кафедри психології, всім товаришам і друзям, які розділили зі мною важке горе — втрату дорогої для мене людини.

Д. ЕЛЬКІН.

Праці наших вихованців

Дуже добре пригадую собі цих хлопців — Віталія Скляренка та Юзека Андерша. Різні за вдачею, вони об'єднані були палким прагненням кожного дня пізнавати все нові й нові якості рідної мови.

Поміркованого і зосередженого Скляренка вже з другого курсу захопив один з найскладніших розділів сучасного мовознавства — акцентологія, тобто така галузь лінгвістики, яка прагне відтворити звучання певної мови на стільки віддалених від нас часів, коли не те що не було звукозаписуючих пристроїв, а навіть самої писемності не було.

І ось тепер, закінчивши успішно аспірантуру при Інституті мовознавства Академії наук СРСР та захистивши свою кандидатську дисертацію, В. Г. Скляренко друкує у всіх відношеннях солідну монографію «Історія акцентуації іменників а-основ української мови».

Заслуга Віталія Скляренка саме і полягає в тому, що він спромігся проникнути в цілий ряд таємниць звучання української мови далеких від нас епох і на ґрунті цього зрозуміти і пояснити цілий ряд явищ загалом складного наголосу української мови.

У своїй монографії молодий дослідник ретельно розглядає історію наголосу українських іменників а-основ від пізньопраслов'янського періоду (I—II ст. н. е.) до наших днів. Йому вдається ухопити основні тенденції цієї акцентуації. Основними джерелами дослідникові послужили українські акцентовані пам'ятки XVI — початку XVIII століть, дані українських говорів, української класичної поезії, численні словники української мови. Вчений дуже доцільно майже на кожному кроці використовує свідчення інших, добре знаваних, слов'янських мов, головним чином, східних і південнослов'янських. В. Г. Скляренко у своїй праці широко використовує не лише праці вітчизняних мовознавців, на сторінках його книги висловлюються зауваження про роботи слов'янських, німецьких, французьких та інших авторів.

Безперечно, що «Історія акцентуації іменників...» В. Г. Скляренка

допомагає глибше проникнути у орфоепічні норми сучасного українського наголосу, прослідкувати певну закономірність акцентуаційних змін, які постійно відбуваються в мові, орієнтуватися в випадках подвійного наголосу слів, яким, до речі, серед усіх слов'янських мов українська чи не найбагатша.

Не так прямолінійно склалося наукове життя І. Ф. Андерша. З усіх захоплень його бурхливої творчої юності передусім слід назвати теорію і практику слов'янського перекладу, конкретніше з чеської на українську (Іван Ольбрахт — Микола Шугай, розбійник) з української на чеську (Оповідання Остапа Виші). Потім «тернисті» роки перекладача в одеському «Інтуристі»... І ось тепер аспірант Інституту мовознавства АН УРСР І. Ф. Андерш виступає у першому номері центрального науково-теоретичного органу лінгвістики нашої республіки журналу «Мовознавство» з програмною розвідкою «Сучасні теорії відмінків і завдання дослідників відмінкового синтаксису». До речі, в цьому ж номері журналу, який присвячений 100-річчю з дня народження А. Ю. Кримського, вміщено статтю В. Г. Скляренка «До питання про новоактову інтонацію». Він залишається вірним ідеям своєї юності.

У сутю теоретичному дослідженні І. Ф. Андерш розглядає історію вивчення відмінків представниками найрізноманітніших напрямків і шкіл європейського мовознавства. Автор широко посилається на праці німецьких, датських, американських, багатьох слов'янських лінгвістів. У цій історії йому вдається чітко окреслити ряд виразних періодів. Особливо ґрунтовно зупиняється автор на функціональному аналізі синтаксичних елементів, позитивна суть якого полягає у вивченні парадигматичних і синтагматичних можливостей відмінків та інших мовних засобів, у вивченні функціональної синтаксичної одиниці — синтаксеми та її варіантів.

Вчений робить досить таки ризикований, але дуже цікавий висновок про те, що серед усіх мовно-

граматичних категорій, категорія відмінка чи не найбільш пов'язана з питанням про взаємодію мови мислення та реальної дійсності. Саме цим і викликається необхідність дослідження категорії відмінка у різних аспектах.

І. Ф. Андерш у заключній частині статті пропонує конкретний шлях дослідження цієї проблеми: передусім потрібно дослідити синтаксико-семантичний план функціонування відмінків, визначити їх дистрибутивні й функціональні можливості, уточнити основні й часткові значення, ієрархію значень тощо. Саме таким шляхом, очевидно, стане можливим повне й адекватне розкриття такої складної природи, якою характеризується категорія відмінка. І хоча стаття І. Ф. Андерша написана у сутю теоретичному плані, за кожним рядком її почувається глибоке й проникливе спостереження автора живих фактів декількох індоєвропейських, особливо слов'янських мов.

Звичайна річ, що все сказане нами у цій замітці є дуже приємним для нашого факультету, де закладалися перші початки свідомого, наукового ставлення В. Скляренка, І. Ф. Андерша до мови.

М. ПАВЛЮК, доцент.

Космічний холод. Стежка сніга. Носи у хутрі. Ліхтарі. Бабусі-яблуні в хустинах. Плітки розказують старі. І будуть довго гомоніти, Згадавши зразу все сумне, Аж поки місяць серповитий До ранку всі зірки поже.

Фотоетюд В. СИНЕЛЬНИКОВА.
Вірш В. КІНЗБУРГСЬКОГО.

Космічний холод. Стежка сніга. Носи у хутрі. Ліхтарі. Бабусі-яблуні в хустинах. Плітки розказують старі. І будуть довго гомоніти, Згадавши зразу все сумне, Аж поки місяць серповитий До ранку всі зірки поже.

Фотоетюд В. СИНЕЛЬНИКОВА.
Вірш В. КІНЗБУРГСЬКОГО.

